

FƏRDİ QƏZA SIĞORTASI QAYDALARI**ÜMUMİ MÜDDƏALAR**

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə və sığorta ilə bağlı qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1. SIĞORTA TƏMİNATININ ƏHATƏ DAİRƏSİ

Fərdi qəza sığortası üzrə sığortaçı bu qaydalar daxilində sığorta olunanın sığorta müddəti ərzində məruz qalacağı bədbəxt hadisələrin nəticələrinə qarşı təminat verir.

2. SIĞORTA SİNİFİ VƏ SIĞORTANIN ƏRAZİSİ

Bu Qaydalarla müəyyən olunan sığorta növü fərdi qəza və xəstəlik sığortası sinfinə aiddir. Sığorta, sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, Azərbaycan Respublikası ərazisində qüvvədədir.

3. BƏDBƏXT HADISƏ

3.1. Bu sığorta növündə bədbəxt hadisə dedikdə, sığorta olunanın iradəsindən asılı olmayan onun həyatına və sağlamlığına zərər vuran qəfil, öncədən görünməyən və təsadüfi hadisə başa düşülür.

3.2. Aşağıdakı hallar da bədbəxt hadisə hesab edilir:

3.2.1. Qəflətən və gözlənilmədən otağa dolan qazların tənəffüsündən baş verən ölüm hadisəsi;

3.2.2. Yanıqlardan və ani bir hərəkət nəticəsində əzələ və sinir sisteminin zədələnməsi, burxulması və qopması;

3.2.3. İlən və ya həşəratların çalması nəticəsində zəhərlənmələr;

3.2.4. Quduzlaşmış heyvanın sığorta olunanı dişləməsi nəticəsində quduzlaşmaya görə baş verən ölüm və ya bədən xəsarəti.

3.3. Bədbəxt hadisə hesab edilməyən hallar:

3.3.1. Bütün növ xəstəliklər və onların nəticələri;

3.3.2. Sığorta təminatına daxil olmayan qəza nəticəsində baş verən donma, günəş vurması;

3.3.3. Hər hansı düşüncə və ruhi vəziyyətdən asılı olmayaraq intihar və intihara təşəbbüs;

3.3.4. Spirtli içki qəbulu nəticəsində ölüm, sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə narkotik maddədən istifadə, dərman və zəhərli maddələrin qəbulu;

3.3.5. Sığorta təminatına daxil olan qəzanın tələb etmədiyi təqdirdə, aparılan cərrahiyyə əməliyyatları və müxtəlif növ şüaların qəbulu.

4. SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİL OLMAYAN ZƏRƏRLƏR (İSTİSNALAR)

Sığorta təminatı aşağıdakı hallar nəticəsində baş verən bədbəxt hadisələri əhatə etmir:

4.1. Müharibə və ya müharibə əməliyyatları, manevrlər və digər hərbi tədbirlər;

4.2. Vətəndaş müharibəsi, hər cür xalq iğtişaşları, tətilər;

4.3. Sığorta olunanın cinayət törətməsi və ya buna təşəbbüs zamanı ölməsi və ya bədən xəsarəti alması;

4.4. Sığorta olunanın təhlükədə olan insan və malları xilas etmək halları istisna olmaqla, özünü bilərəkdən təhlükəyə atması;

4.5. Zəlzələ, sel, vulkan püskürməsi və torpaq sürüşməsi;

4.6. Nüvə partlayışı, radiasiya və radioaktiv çirklənmə;

4.7. Sığorta hadisəsinin nəticəsində baş verməyən suda boğulmalar;

4.8. Nəqliyyat vasitəsi qanunvericiliyə əsasən səlahiyyəti olmayan şəxs tərəfindən idarə olunduğu zaman dəyən zərərlər;

4.9. Sığortalı(sığorta olunan) şəxsin narkotik, psixotrop, toksik maddələr və ya spirtli içkilərin təsiri altında olması.

5. ƏLAVƏ SIĞORTA HAQQI MÜQABİLİNDƏ SIĞORTA TƏMİNATINA DAXİL EDİLƏN ZƏRƏRLƏR

5.1. Motosiklet və motorlu velosiped sürmək və onlara minmək;

5.2. Açıq dənizdə balıqçılıq, balıq ovu, qaban və digər vəhşi heyvanların ovlanması və dağ yüksəkliklərində ovçuluq;

5.3. Alpinizm, qar və ya buz üzərində idman oyunları (xizək idmanı, xokkey və bobsley kimi), manəli cıdır yarışları, polo, reqbi, qılınç oynatma, təkbətək döyüş, boks, basketbol, futbol və yelkənli qayıq yarışları, ağırliqqaldırma və peşəkar idman növləri;

5.4. Bütün növ idman müsabiqələri, sürət yarışları;

5.5. Sərnişin kimi uçmaq halı istisna olmaqla, havada bütün növ uçuşlar və həmçinin təlim uçuşları;

5.6. Azərbaycan Respublikası sərhədlərindən kənarda baş verən bədbəxt hadisələr.

6. SIĞORTA TƏMİNATININ NÖVLƏRİ VƏ ÖDƏNİŞLƏRİN HƏCMİ

6.1. Ölüm;

Sığorta olunan, sığorta hadisəsinin baş verməsi nəticəsində dərhal və ya hadisə baş verən tarixindən etibarən bir il ərzində həmin hadisədən aldığı zədədən vəfat edərsə, sığorta məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığortadan faydalanan, sığortadan faydalanan yoxdursa, Sığorta olunanın qanuni varislərinə ödənilir.

Sığorta olunan sığortadan faydalananı yazılı ərizəsi ilə təyin edir.

6.2. Ömürlük əlillik təminatı;

Sığorta olunan, sığorta şəhadətnaməsi ilə təminat verilən hadisənin baş verdiyi anda və ya hadisənin baş vermə tarixindən etibarən iki il ərzində həmin hadisədən aldığı zədədən ömürlük əlil olarsa, ömürlük əlil olmaya görə verilən sığorta məbləği tibbi müalicənin başa çatmasından və ömürlük əlil olmanın qəti olaraq təsdiq edilməsindən sonra ödəniş cədvəlində göstərilən nisbətlərə uyğun olaraq sığorta olunana ödənilir.

Ödəniş cədvəli fərdi qəza sığortası qaydalarına əlavə edilərək sığorta olunana(sığortalıya) təqdim edilir.

Ödəniş cədvəlində göstərilməyən xəsarətlər, yüngül xəsarət olsa belə, əhəmiyyət dərəcələrinə görə cədvəldə göstərilən nisbətlərə uyğun olaraq müəyyən edilir.

Ömürlük əlil olmanın nisbətləri müəyyən edilərkən sığorta olunanın ixtisas və sənəti (peşəsi) nəzərə alınmır.

Bədənin bir üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsi dedikdə, həmin üzvün və ya üzvün bir hissəsinin tamamilə iş qabiliyyətini itirməsi və istifadəsiz hala düşməsi (funksiyasını itirməsi) başa düşülür.

Hadisə baş verməmişdən əvvəl də heç bir iş görə bilməyən və istifadəsiz halda olan(funksiyasını itirmiş olan) bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin itirilməsinə görə sığorta ödənişi verilmir.

Hadisə baş verməmişdən əvvəl qismən əlil olmuş bədən üzvünün və ya üzvün bir hissəsinin əlillik nisbəti hadisə nəticəsində artarsa, sığorta ödənişi hadisədən əvvəlki nisbət ilə hadisədən sonrakı nisbət arasındakı fərqə əsasən hesablanır.

Eyni bir hadisə nəticəsində bədənin müxtəlif üzvlərində və ya müxtəlif üzvlərin hissələrində əmələ gələn əlilliyə görə ayrı-ayrılıqda hesablanan ödənişlərin ümumi məbləği sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta məbləğindən çox ola bilməz.

Sığorta olunan solaxay olarsa, müvafiq cədvəldə sağ və sol əl üçün müəyyən edilən nisbətlər əksinə tətbiq edilir.

6.3. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə ödəniş (gündəlik ödəniş):

Sığorta olunan, hadisə nəticəsində iş qabiliyyətini müvəqqəti olaraq itirərsə, ona sığorta şəhadətnaməsində göstərilən gündəlik ödəniş məbləği ödənilir.

Sığorta olunanın iş qabiliyyətinə qismən malik olduğu və ya iş qabiliyyətinin qismən bərpa edildiyi hallarda, həmin tarixdən etibarən gündəlik ödəniş məbləği 50% azaldılır.

6.4. Müalicə xərclərinə görə ödəniş:

Əgər müalicə xərcləri sığorta təminatına daxil edilmişdirsə, şəhadətnamədə ayrıca göstərməklə, sığortaçı hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən bir il ərzində müəyyən edilmiş həkim haqqı ilə dərman, radioqrafiya, vanna, massaj, xəstəxana və digər müalicə xərclərini (nəqliyyat xərcləri istisna olmaqla) sığorta şəhadətnaməsində bu təminat üçün göstərilən məbləğ həddində ödəyir.

Qəza nəticəsində təbii və ya süni dişlərə dəyən xəsarətin aradan qaldırılması üçün çəkilən protez xərclərinə görə verilən sığorta ödənişi müalicə xərcləri məbləğinin 10%-dən çox ola bilməz.

Müalicə xərcləri üçün sığorta olunanın işlədiyi müəssisə və ya qanunvericiliyə əsasən müəyyən edilmiş icbari sığortaya əsasən verilən bütün ödənişlər sığortaçının ödəyəcəyi ödənişdən çıxılır.

Müalicə xərclərinin müxtəlif sığortaçılar tərəfindən ödənilməsi hallarında bu xərclər həmin sığortaçılar arasında onların təminat nisbətinə uyğun olaraq bölüşdürülür.

6.5. Sığortaçı müalicə xərclərini ödədikdən sonra cavabdeh üçüncü şəxslərə qarşı ödəmiş olduğu məbləğ həcmində subroqasiya qaydasında iddia qaldıra bilər.

6.6. Sığorta hadisəsi nəticəsində eyni zamanda həm ölüm, həm də ömürlük əlil olmağa görə ödəniş verilmir. Ancaq ömürlük əlillik təminatı almış sığorta olunan, hadisənin baş verdiyi tarixdən etibarən bir il ərzində həmin hadisə nəticəsində vəfat edərsə, sığorta olunan ömürlük əlil olmağa görə verilmiş ödəniş ilə ölüm təminatı ödənişi arasındakı fərq onun hüquqi varislərinə ödənilir.

6.7. Əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsinə görə verilən ödəniş və müalicə xərcləri ölüm və ya ömürlük əlilliyə görə verilən ödənişdən çıxılır.

7. BƏDBƏXT HADİSƏNİN NƏTİCƏSİNİN AĞIRLAŞMASINA GÖRƏ ÖDƏNİŞ

Sığorta hadisəsindən meydana gələn xəsarətlərin nəticəsi qəzadan əvvəl mövcud olan və ya sonradan meydana gələn, lakin hər halda qəza ilə heç bir əlaqəsi olmayan xəstəlik, daxili pozuntular və ya sığortalının günahı ucbatından müalicənin düzgün və ya keyfiyyətsiz aparılmasına görə sığorta olunanın vəziyyəti ağırlaşarsa, ödənilməli olan ödənişin məbləği ağırlaşmış nəticəyə görə deyil, eyni hadisənin tamamilə sağlam bir şəxsdə tibbi müalicənin tam və düzgün bir şəkildə aparılması şərti ilə tələb edilən müalicə xərclərinə uyğun müəyyən edilir.

8. SİĞORTANIN MÜDDƏTİ, TƏMİNATIN BAŞLANMASI VƏ SONA ÇATMASI

Sığorta təminatı, əgər sığorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, sığorta şəhadətnaməsində göstərilmiş başlanma və sona çatma tarixlərində Azərbaycan vaxtı ilə saat 24.00-da başlayır və saat 24.00-da sona çatır.

9. SİĞORTA MƏBLƏĞİ

Sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta məbləğləri tərəflərin razılığı ilə sığorta müqaviləsində müəyyən olunur.

10. SİĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ VƏ SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN QÜVVƏYƏ MİNMƏSİ

10.1. Sığorta haqqının bütövlükdə və ya hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıla bilər. Sığorta haqqı (sığorta haqqının birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman, (qalan hissələr isə sığorta şəhadətnaməsində göstərilən tarixlərdə) ödənilməlidir.

10.2. Sığorta haqqı (birinci hissəsi) sığorta şəhadətnaməsi təqdim olunan zaman ödənilməsə, sığortaçı sığorta ilə əlaqədar heç bir məsuliyyət daşımır və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində yazılmalıdır.

10.3. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı halda sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman ödənilməli olan bütün hissələr sığorta ödənişindən bir dəfəyə çıxılır və bu şərt sığorta şəhadətnaməsində yazılmalıdır.

10.4. Sığorta haqqının hissələrlə ödənilməsi razılaşdırıldığı hallarda hissələrdən hər hansı biri şəhadətnamədə göstərilən vaxtda ödənilməzsə, sığortaçı həmin hissənin 1 ay ərzində ödənilməsinə, əks

təqdirdə sığorta şəhadətnaməsinin ləğv ediləcəyini sığortalının ona bildirmiş olduğu son yaşayış ünvanına sifarişli məktubla bildirir. Sığorta haqqı borcu bu müddət ərzində də ödənilməzsə, sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur. Ləğv etmənin hüquqi qüvvə qazandığı tarixə qədər keçən müddətin sığorta haqqı gün hesabı ilə hesablanır və artıq qalan məbləğ sığortalıya qaytarılır;

10.5. Əgər sığorta şəhadətnaməsində sığorta haqqının (birinci hissəsinin) ödənilməsinə qədər sığorta şəhadətnaməsinin qüvvəyə minməsi nəzərdə tutulmuşdursa, sığorta haqqı (birinci hissə) sığorta şəhadətnaməsi qüvvəyə mindiyi andan 15 gün ərzində ödənilməlidir.

Sığorta haqqı (birinci hissə) göstərilən müddət ərzində sığortaçıya ödənilməzsə sığorta şəhadətnaməsi öz qüvvəsini itirir.

11. SIĞORTA OLUNANIN (SIĞORTALININ) MÜQAVİLƏ BAĞLANDIĞI ZAMAN MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığorta olunan(sığortalı) sığorta riskinin müəyyən olunması və sığorta haqqının hesablanması üçün zəruri və ona məlum olan bütün halları və məlumatları sığortaçıya bildirməlidir.

Sığorta olunanın(sığortalının) bildirdiyi məlumatların yanlış və ya yarımçıq olması aşkar olunarsa:

11.1. Sığorta olunanın(sığortalının) bu hərəkəti qəsdən etdiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər və sığorta hadisəsi baş verərsə ödəniş verməz.

Belə olan halda sığortaçı ödənilmiş sığorta haqqını qaytarmaya bilər;

11.2. Sığorta olunanın(sığortalının) bu hərəkəti qəsdən etmədiyi müəyyən olunarsa, sığortaçı vəziyyəti öyrəndiyi tarixdən etibarən 1 ay ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv edə bilər, sığorta şəhadətnaməsinin şərtlərini dəyişdirmək və ya əlavə sığorta haqqı almaqla sığorta şəhadətnaməsini qüvvədə saxlaya bilər.

Əgər sığorta olunan(sığortalı) şəhadətnamənin şərtlərinin dəyişdirilməsinə və ya əlavə sığorta haqqı ödəməyə razı olmazsa, sığorta şəhadətnaməsi bu dəyişikliyin baş verdiyi andan etibarsız sayılır.

Sığorta olunanın(sığortalının) 15 gün ərzində əlavə sığorta haqqını ödəməzsə sığorta şəhadətnaməsi ləğv edilmiş hesab olunur;

11.3. Vaxtında istifadə olunmayan ləğvetmə və ya əlavə sığorta haqqı tələb etmək hüququ qüvvədən düşür;

11.4. Sığorta olunanın(sığortalının) hərəkətinin qəsdən edilmədiyi hallarda sığortaçı vəziyyəti öyrənməmişdən əvvəl və ya sığortaçının sığorta şəhadətnaməsinin ləğv olunmasını tələb edə biləcəyi müddət ərzində və yaxud şəhadətnamə ləğv edilmiş hesab olunana qədər keçən müddət ərzində sığorta hadisəsi baş verərsə, sığortaçı ödənilən sığorta haqqı ilə ödənilməli olan sığorta haqqı arasındakı nisbət həcmində ödənişi azalda bilər.

12. SIĞORTA MÜDDƏTİ ƏRZİNDƏ SIĞORTA OLUNANIN (SIĞORTALININ) MƏLUMAT VERMƏK VƏZİFƏLƏRİ

12.1. Sığorta şəhadətnaməsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində sığorta olunan(sığortalı), sığorta müqaviləsi bağlanan zaman sığortaçıya bildirdiyi hallarda baş verən, həmçinin sığorta riskinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə biləcək və ona məlum olan digər dəyişikliklər (ixtisas və iş yerinin dəyişməsi, korluq və karlıq halları, epilepsiya, tam və ya qismən iflic olma, vərəm, ruhi və sinir xəstəlikləri və s.) haqqında məlumatı 8 gün ərzində sığortaçıya yazılı şəkildə verməyə borcludur.

12.2. Sığorta riskinin artmasına təsir edən hallar barəsində məlumatı aldıqdan sonra sığortaçı 8 gün ərzində sığorta şəhadətnaməsinin şərtlərinə dəyişiklik etmək və ya artan riskə mütənasib olaraq əlavə sığorta haqqının ödənilməsinə tələb etmək hüququna malikdir.

12.3. Əgər sığorta olunan(sığortalı) 8 gün ərzində sığorta şəhadətnaməsinə edilən dəyişikliklərlə razılaşmasa və yaxud əlavə sığorta haqqı ödəməkdən imtina edərsə, sığorta şəhadətnaməsi riskdə dəyişikliyin baş verdiyi andan etibarsız sayılır.

Bu halda istifadə edilməyən günlərə aid sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanır və artığı geri qaytarılır.

12.4. Ləğvetmə hüququndan vaxtında istifadə olunmazsa, sığorta şəhadətnaməsi qüvvəsində qalmış olur.

12.5. Sığorta olunanın(sığortalının) dəyişiklik barədə sığortaçıya xəbər vermədiyi hallarda sığortaçı, edilmiş dəyişikliyi öyrəndikdən sonra 8 gün ərzində sığorta şəhadətnaməsini ləğv etməzsə və ya əlavə sığorta haqqı ödəmək şərtlə sığortanın davam etdirilməsinə razı olub olmadığını bildirməzsə, sığortaçının ləğvetmə hüququ qüvvədən düşür.

12.6. Tərəflər əlavə sığorta haqqının ödənilməsində razılığa gələ bilməzlərsə, sığorta olunan(sığortalı) da ləğvetmə hüququndan istifadə edə bilər. Bu zaman sığorta şəhadətnaməsi, ləğv etmə xəbərdarlığı ilə qüvvədən düşür və istifadə edilməyən günlərə aid sığorta haqqı qısa müddətli sığorta kimi hesablanaraq artığı geri qaytarılır.

12.7. Dəyişikliklər riskin baş vermə ehtimalını azaltmış olarsa və sığorta haqqının azaldılmasını tələb edərsə, dəyişiklik barədə məlumatın verildiyi tarixdən etibarən sığorta haqqı qısa müddətli sığorta kimi hesablanaraq artığı geri qaytarılır.

12.8. Bu maddəyə görə məlumat vermə öhdəliyinə əməl edilmədiyi və dəyişikliyin riskin baş vermə ehtimalını artırdığı təqdirdə, sığortaçı hadisə baş verdiyi zaman məsuliyyət daşımır. Hətta riskin baş vermə ehtimalının artması ilə baş verən sığorta hadisəsi arasında heç bir əlaqə olmasa belə sığortaçı məsuliyyətdən azaddır.

ZƏRƏR VƏ ÖDƏNİŞ

13. SIĞORTA HADİSƏSİ ZAMANI SIĞORTA OLUNANIN (SIĞORTALININ) VƏZİFƏLƏRİ

Sığorta olunanın(sığortalının), sığorta şəhadətnaməsində göstərilən sığorta risk baş verdiyi zaman zərərin qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq üçün zəruri və məqsədəuyğun tədbirlər görməlidir. Zərərin qarşısını almaq və ya miqdarını azaltmaq məqsədilə çəkilən məqsədyönlü xərclər sığortaçı tərəfindən ödənilir.

14. SIĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏN SONRA SIĞORTA OLUNANIN (SIĞORTALININ) VƏZİFƏLƏRİ

14.1. Sığorta olunan(sığortalı), onun ölməsi halında isə varisləri hadisənin baş verməsi onlara məlum olduğu tarixdə dərhal və ya ən gec 3 gün ərzində vəziyyəti yazılı şəkildə sığortaçıya bildirməyə borcludurlar;

14.2. Sığorta olunan(sığortalı), onun ölməsi halında isə varisləri bu məlumatda hadisənin yerini, tarixini və səbəblərini bildirməyə və əgər varsa həkimdən və ya müvafiq tibb məntəqəsindən hadisə və onun nəticələri haqqında arayışı sığortaçıya təqdim etməyə borcludurlar;

14.3. Sığorta olunan(sığortalı) baş verən hadisə barəsində səlahiyyətli dövlət orqanlarına məlumat verməyə və qanunvericiliklə ona aid edilmiş bütün öhdəlikləri yerinə yetirməyə borcludur;

14.4. Qəzadan dərhal sonra lazımi müalicəyə başlanılmalı və xəsarət alanın səhhətinin yaxşılaşması üçün lazımi tədbirlər görülməlidir.

14.5. Sığortaçının, istədiyi vaxt xəsarət alanın (sığorta olunanın) müayinə və tibbi vəziyyətinə nəzarət etmək hüququ vardır. Sığortaçının bu müayinə və nəzarəti həyata keçirməsinə mütləq şərait yaradılmalıdır.

14.6. Xəsarət alanın müalicəsi və vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün sığortaçının tövsiyyə etdiyi həkimin verdiyi məsləhət və təkliflərə əməl etməyə sığorta olunan(sığortalı) borcludur.

14.7 Sığorta olunan(sığortalı) tərəfindən 14.3 və 14.4-cü bəndlərdə göstərilən vəzifələr qəsdən yerinə yetirilməzsə, sığortaçı sığorta hadisəsi nəticəsində ortaya çıxan nəticələrə və ya xəsarətin daha da ağırlaşmasına görə müvafiq nisbətdə məsuliyyətdən azad edilir.

Həmin vəzifələr sığorta olunandan(sığortalıdan) asılı olmayan hallara görə yerinə yetirilmədiyi və bunun nəticəsi olaraq xəsarət alanın vəziyyətinin ağırlaşdığı hallarda sığortaçı ağırlaşan vəziyyətə görə məsuliyyət daşımır;

14.8. Sığorta olunan(sığortalı), onun ölməsi halında isə varisləri, hadisənin nəticələrinin və sığorta ödənişinin müəyyən edilməsi üçün sığortaçının tələb etdiyi bütün lazımi və əldə edilməsi mümkün olan sənədləri sığortaçıya təqdim etməyə borcludurlar.

15. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ

Bu sığorta növünə görə verilən ödənişin məbləği tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə müəyyən edilir.

15.1. Tərəflər qarşılıqlı razılığa gələ bilmədikdə, istər ölüm, ömürlük əlillik və əmək qabiliyyətinin müvəqqəti olaraq itirilməsi ilə əlaqədar, istərsə də əlilliyin dərəcəsi və gündəlik ödəniş və ya müalicə xərcləri kimi ödənişlərin məbləği maddi dəlillər nəzərə alınmaqla mütəxəssis və ya ekspert vasitəsi ilə müəyyən edilir.

15.2. Tərəflər müştərək mütəxəssis və ya ekspert seçməkdə razılığa gələ bilmədikləri halda hər biri öz mütəxəssis və ya ekspertini təyin edir və bunu sifarişli məktubla digər tərəfə bildirir. Mütəxəssis və ya ekspertlər təyin olunduqları tarixdən etibarən 7 gün ərzində və tədqiqata başlamazdan əvvəl üçüncü bitərəf mütəxəssisi və ya eksperti seçə bilərlər. Üçüncü mütəxəssis və ya ekspert yalnız tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertlərinin razılığa gələ bilmədikləri məsələlər barəsində rəy vermək hüququna malikdir. Üçüncü mütəxəssis və ya ekspert rəyini müstəqil şəkildə yaxud tərəflərin mütəxəssis və ya ekspertləri ilə birlikdə verə bilər. Üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin rəyi tərəflərə eyni zamanda çatdırılır.

15.3. Tərəflərdən hər hansı biri digər tərəfə məlumat verdiyi tarixdən etibarən 15 gün ərzində öz mütəxəssis və ya ekspertini təyin etməzsə, yaxud tərəflərin seçdiyi mütəxəssis və ya ekspertlər üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin seçilməsi barəsində seçildikləri tarixdən etibarən 7 gün ərzində razılığa gələ bilməzlərsə, mütəxəssis və ya ekspertlər və ya üçüncü bitərəf mütəxəssis və ya ekspert tərəflərdən birinin təklifi ilə zərərin baş verdiyi ərazidə yerləşən məhkəmə tərəfindən seçilir.

15.4. Hər iki tərəf üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin sığortaçının və ya sığorta etdirənin yerləşdiyi və ya sığorta hadisəsinin meydana gəldiyi rayonun xaricindən seçilməsini tələb etmək hüququna malikdir və bu tələbin yerinə yetirilməsi vacibdir.

15.5. Mütəxəssis və ya ekspert vəfat edərsə, vəzifəsindən azad edilərsə və ya rədd edilərsə, yenisi eyni yolla seçilir və araşdırma işi dayandırıldığı yerdən davam etdirilir.

15.6. Sığortalının vəfat etməsi ilə təyin edilmiş mütəxəssis və ya ekspertin vəzifəsi bitmir. Mütəxəssis və ya ekspertlərin ixtisas səviyyələrinin aşağı olmasına görə edilən etiraz, bu şəxslərin ixtisas səviyyələri müəyyən edildiyi tarixdən etibarən 7 gün ərzində edilmədiyi halda hüquqi qüvvəsini itirir.

15.7. Mütəxəssis və ya ekspertlər öz tədqiqatlarında tamamilə müstəqildirlər.

15.8. Ödəniş məbləğinin müəyyənləşdirilməsi zamanı mütəxəssis və ya ekspertlər lazımi bildikləri dəlilləri, qeyd və sənədləri tələb edə və hadisənin baş verdiyi yerdə təhqiqatlar apara bilərlər.

15.9. Mütəxəssis və ya ekspertlərlərin ödəniş məbləği haqqında verəcəyi rəy qətidir və tərəflər buna əməl etməlidirlər.

Mütəxəssis və ya ekspertin qərarına ancaq, rəyin real vəziyyətindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olduğu müəyyən olduğu hallarda etiraz etmək olar və bu rəyin ləğv edilməsi onun bildirildiyi tarixindən 1 həftə ərzində hadisənin baş verdiyi ərazinin səlahiyyətli məhkəməsi tərəfindən həyata keçirilə bilər.

15.10. Tərəflər ödənişin məbləği haqqında razılığa gələ bilmədikdə, veriləcək ödənişin məbləği ancaq mütəxəssis və ya ekspertlərin qərarına əsaslanır. Ödənişin verilməsi rəyin tərəflərə göndərildiyi tarixdən əvvəl həyata keçirilə bilməz;

15.11. Tərəflər öz mütəxəssis və ya ekspertinin haqqını ayrı-ayrılıqda ödəyirlər. Tərəflər birlikdə seçdikləri mütəxəssis və ya ekspertin və ya üçüncü mütəxəssis və ya ekspertin haqqını birlikdə ödəyirlər.

16. ÖDƏNİŞ MƏBLƏĞİNİN AZALDILMASI VƏ YA LƏĞV EDİLMƏSİ

16.1. Sığorta olunan(sığortalı), sığorta hadisəsi baş verdiyi zaman öz vəzifələrini yerinə yetirməzsə və bunun nəticəsində zərərin miqdarı artarsa, sığortaçının verəcəyi ödənişdən artan hissə çıxılır.

16.2. Sığorta olunan(sığortalı) sığorta hadisəsinin baş verməsinə qəsdən şərait yaradarsa və ya hadisənin nəticəsində dəyən zərərin miqdarını qəsdən artırarsa, sığortaçı ödəniş vermək öhdəliyindən azad edilir.

17. ÖDƏNİŞİN VERİLMƏSİ HAQQINDA MƏLUMAT

Sığortaçı, sığorta hadisəsi ilə əlaqədar sənədlərin ona verilməsindən sonra ən gec 15 iş günü ərzində müvafiq təhqiqatları sona çatdıraraq ödəniş məbləğini müəyyən etdikdən sonra sığorta olunana (sığortalıya) məlumat verməlidir.

18. ÖDƏNİŞ VƏ SİĞORTAÇININ MƏSULİYYƏTİNİN SONA ÇATMASI

18.1 Sığortaçı və ya sığorta olunan ödəniş verilməsini tələb edən sığorta hadisəsi baş verdikdən sonra müqaviləni ləğv etmək hüququna malikdirlər.

18.2 Müqavilənin sığortaçı tərəfindən ləğv edildiyi hallarda sığorta müqaviləsi bu haqda məlumatın sifarişli məktubla sığorta olunana göndərildiyi tarixdən 15 gün sonra saat 24.00-da ləğv edilmiş hesab olunur və istifadə edilməmiş müddətin sığorta haqqı gün hesabına görə hesablanaraq fərqi sığorta olunana qaytarılır.

18.3 Müqavilənin sığorta olunan tərəfindən ləğv edildiyi hallarda sığorta müqaviləsi bu haqda məlumatın sifarişli məktubla sığortaçıya göndərildiyi andan ləğv edilmiş hesab olunur və istifadə edilməmiş müddətin sığorta haqqı geri qaytarılmaz.

19. SİĞORTA MÜQAVİLƏSİNƏ XİTAM VERİLDİKDƏ SİĞORTA HAQQININ HESABLANMASI

Sığorta müqaviləsi tərəflərdən birinin təşəbbüsü ilə digər tərəfin 30 (otuz) gün əvvəlcədən sığorta müqaviləsində göstərilmiş ünvana yazılı xəbərdarlıq göndərildikdən sonra xitam verilir.

Sığorta müqaviləsinə Sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını ona qaytarır; əgər bu tələb sığortaçının sığorta müqaviləsi şərtlərini pozması ilə bağlıdırsa o, sığorta haqlarını sığortalıya bütünlüklə qaytarır.

Sığorta müqaviləsinə Sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığortalının sığorta haqlarını bütünlüklə qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi şərtlərini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı çəkilmiş xərclər çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını qaytarır.

20. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİ ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏRİN SİYAHISI

20.1. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:

20.1.1. sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının, sığorta olunanın və ya digər faydalanan şəxsin sığortaçıya müraciəti;

20.1.2. sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı səlahiyyətli (aidiyyətli) dövlət orqanının hadisə barədə təqdim etdiyi müvafiq sənəd(lər);

20.1.3. ixtisaslaşmış və səlahiyyətli qurum tərəfindən müayinə və müalicə xərclərinin məbləğini təsdiqləyən rəsmi sənəd;

20.1.4. sığorta hadisəsi nəticəsində sığorta olunanın sağlamlığına dəyən zərər üzrə xəsarətin dərəcəsi haqqında həkim arayışı, əlillik halında isə əlilliyin qrupunu, səbəbini və təyin edilməsi tarixini əks etdirən tibbi-sosial ekspert komissiyasının arayışının surəti;

20.1.5. sığorta hadisəsi nəticəsində sığorta olunan öldükdə, ölümün səbəbi haqqında tibbi arayış və ya müvafiq hallarda tibbi ekspertiza rəyi, ölüm haqqında şəhadətnamənin notariat qaydasında təsdiq olunmuş surəti, vərəsənin (hüquq varisinin) vərəsəlik hüququnu təsdiq edən sənəd və onun şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

20.1.6. faydalanan şəxs fiziki şəxs olduqda onun şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti, hüquqi şəxs olduqda isə onun sığorta ödənişini almaq üçün təyin edilən nümayəndəsinə verilmiş müvafiq etibarnamə.

21. SİĞORTA ÖDƏNİŞİNİN VERİLMƏSİNDƏN İMTİNANIN ƏSASLARI

21.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməməsi nəticəsində sığortaçının hadisənin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması ilə əlaqədar olaraq onun mənafeləri əhəmiyyətli dərəcədə pozulduqda;

21.2. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;

21.3. Müqavilə və ya qanunla hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;

21.4. Sığortalının zərərin qarşısını almaq və ya həcmi azaltmaq üçün lazımı və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;

21.5. Sığortaçının sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına sığortalı tərəfindən maneçilik törədilməsi

21.6. Sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmi müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;

21.7. Sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirli olan şəxsdən alması; zərərverən zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir;

21.8. Baş vermiş hadisənin sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi.

DİGƏR MÜDDƏALAR

22. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLAR

22.1. Sığorta olunanın(sığortalının) xəbərdarlıq və məlumatları sığorta şirkətinin mərkəzinə və ya sığorta müqaviləsinin bağlanmasına vasitəçilik edən agentə sifarişli məktubla çatdırılır.

22.2. Sığorta şirkətinin xəbərdarlıq və məlumatları sığorta olunanın(sığortalının) sığorta şəhadətnaməsində göstərilən hüquqi ünvanına və ya sığorta şəhadətnaməsinin imzalanmasına vasitəçilik edən agentə bildirilən son hüquqi ünvanına sifarişli məktubla çatdırılır.

22.3. Tərəflərə imza edilməklə verilən məktublar və ya teleqraf vasitəsi ilə edilən xəbərdarlıq və məlumatlar da sifarişli məktub vasitəsilə bildirilən xəbərdarlıq və məlumatlar səviyyəsində hüquqi qüvvəyə malikdir.

23. İŞ SİRLƏRİNİN GİZLİ SAXLANILMASI

Sığortaçı, sığorta olunana (sığortalıya) aid öyrənəcəyi iş sirrlərini gizli saxlamamaqdan dəyən ziyan və zərərlərə görə məsuliyyət daşıyır.

24. MÜBAHİSƏLƏRƏ BAXILMASI

Sığorta müqaviləsi üzrə ortaya çıxan mübahisələr tərəflərin danışıqları yolu ilə həll edilir. Razılığa gəlinmədiyi təqdirdə mübahisələrə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericiliyində müəyyən olunmuş qaydada aidiyyəti məhkəmələrdə baxılır.

25. MÜDDƏT

Sığorta şəhadətnaməsindən irəli gələn bütün tələblər Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş müddətdə həll edilir.

26. XÜSUSİ ŞƏRTLƏR

Sığorta şəhadətnaməsində qaydalara və bunlarla əlaqədar olan əlavə şərtlərə (klozlara) zidd olmayan xüsusi şərtlər də yazıla bilər.

SİĞORTA TƏMİNATININ NÖVLƏRİ ÜZRƏ ÖDƏNİŞ CƏDVƏLİ

Hər iki gözün tamamilə kor olması		%
Hər iki qolun və ya hər iki əlin tamamilə itirilməsi		100
Hər iki ayağın və ya hər iki ayağın topuqdan aşağı hissəsinin tamamilə itirilməsi		100
Bir qol və ya bir əl ilə birlikdə bir ayaq və ya bir ayağın topuqdan aşağı hissəsinin tamamilə itirilməsi		100
Ümumi iflic		100
Müalicə olunmaz ruhi xəstəlik		100
	Sağ	%
Qolun və ya əlin tamamilə itirilməsi	60	50
Çiyin sümüklərinin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	25	20
Dirsəklərin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	20	15
Biləklərin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi	20	15
Baş barmaq şəhadət barmağın tamamilə itirilməsi	30	25
Şəhadət barmağı istisna olmaqla baş barmaq barmaqlardan digər birinin tamamilə itirilməsi	25	20
Baş barmaq istisna olmaqla şəhadət barmağı ilə digər üç barmaqdan birinin tamamilə itirilməsi	20	15
Baş və şəhadət barmağı istisna olmaqla digər üç barmağın tamamilə itirilməsi	25	20
Yalnız baş barmağının itirilməsi	20	15
Yalnız şəhadət barmağının itirilməsi	15	10
Yalnız orta barmağının itirilməsi	10	8
Yalnız üzük barmağının itirilməsi	8	7
Yalnız çeçələ barmağının itirilməsi	7	6
		%
Bir ayağın dizdən yuxarıdan itirilməsi		50
Bir ayağın dizdən aşağıdan itirilməsi		40
Bir ayağın topuqdan aşağı hissəsinin tamamilə itirilməsi		40
Ayaq pəncəsinin barmaqları da daxil olmaqla kəsilməsi		30
Bir ayaq baldırının tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		30
Bir dizin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		20
Bir ayağın topuq hissəsinin tamamilə hərəkətsiz hala düşməsi		15
Bir ayağın baş barmağının tamamilə itirilməsi		8
Sınımış bir ayaq sümüyünün düz bitişməməsi		30
Sınımış bir ayağın topuqdan aşağı hissəsinin sümüyünün düz bitişməməsi		20
Sınımış diz qapağının düz bitişməməsi		20
Bir qıçın 5 sm və ya daha artıq qısalması		15
Bir gözün tamamilə itirilməsi və ya hər iki gözün görmə qabiliyyətinin 50% azalması		25
Hər iki qulağın eşitmə qabiliyyətinin tamamilə itirilməsi		40
Bir qulağın eşitmə qabiliyyətinin tamamilə itirilməsi		10
Sınımış alt çənə sümüyünün düz bitişməməsi		25
Onurğa sümüyünün nəzərə cərpacaq dərəcədə əyilməsi ilə birlikdə hərəkətsiz hala düşməsi		30
Döş qəfəsində daimi forma pozğunluğuna səbəb olan qabırğa sınıqlığı		10